

Forarbejder til den nye danske Straffelov. Bemærkninger om Ungdomsfængslet.

Af Vicefængselsinspektør K. BORGSMIDT-HANSEN.

I det Udkast til alm. borgerlig Straffelov, som Straffelovskommissionen af 9. November 1917 har udarbejdet, findes i §§ 43—46 Grundlaget for Oprettelsen af et Ungdomsfængsel i Danmark. De Grundprincipper, som det saakaldte engelske Borstal-System hviler paa, tænkes ifølge Motiverne til Udkastet i det store og hele overført her til Danmark, selvfølgelig tilpasset efter vore Forhold.

En af Grundtankerne i det engelske Borstal-System er imidlertid, at det ikke skal være Fængsel og Straf, som de unge undergives, men alene Opdragelse og Uddannelse til at fylde en hæderlig Plads i Samfundet. Dette spores straks i Betegnelserne: »Institution« for Fængsel og »boys« for Fanger. Naar vi anvender Betegnelsen »Fængsel«, selvom det bliver i Forbindelse med Ordet »Ungdom«, er hermed Rammen angivet — det er Straf, de unge indsættes til, selvom man ogsaa vil lempe Behandlingen efter nogle af de Regler og Principper, som er gældende i de engelske Borstal-Institutions og i vore hjemlige Statsungdomshjem. Samtidig med, at man foreskriver en beskyttende og skærmende Forsorg for de unge, naar de skal ud i Livet, lader man de uheldige Virkninger indtræde, som en Fængselsstraf altid uvægerlig vil afføde. Idet Betegnelsen Ungdomsfængsel til en vis Grad præjudicerer Behandlingen, vil det utvivlsomt i den alm. Bevidsthed komme til at staa som en blot og bar modificeret Form for alm. Fængselsstraf. Dette har

øjensynligt ogsaa været Kommissionens Mening. Jeg skal i saa Henseende henvise til Motiverne Sp. 126, hvor det udtrykkelig i Relation til Spørgsmaalet om Benaadning for Ungdomsfængselsstraf siges: »da Ungdomsfængsel er Straf«, ligesom det ogsaa Sp. 122 i Indledningen til Afnittet om Ungdomsfængsel udtrykkelig anføres: »naar man overfor de unge Forbrydere maa gaa over til Straf.«

Naar Motiverne Sp. 109 udelukker fra Optagelse i Ungdomsfængsel: »dem, der trods tidligere Anbringelse paa en Opdragelsesanstalt for særlig vanskelige, falder tilbage til Forbrydelse«, og som nu erfaringsmæssigt paany anbringes paa Statsungdomshjem, naar disse som for ringe udskydes fra Anbringelsen i et Ungdomsfængsel, forekommer det mig, at man begaar en Ubillighed ved til en Anstalt for unge Lovovertrædere at knytte den sædvanlige Infami.

At oprette en Anstalt for unge efter det engelske Borstal-System og samtidig knytte Benævnelser som Fængsel, Fanger og Straf til dem, er en Selvmodsigtelse; det bliver i alt Fald ingen Borstal-Institution.

Foruden en Borstal-Institution, som der utvivlsomt er et stærkt Krav om, vil der sikkert blive Anvendelse for Begrebet Ungdomsfængsel tilsigtende en mere rationel Behandling af dem, der er idømt kortere Fængselsstraffe.

For en retfærdig, rationel og human Behandling af unge Lovovertrædere tror jeg, det vil være af den allerstørste Betydning, at Springet nu voves helt ud, og at man ikke nøjes med et Resultat af sammenflikkede, indbyrdes modstridende Synspunkter.

Vi har jo herhjemme forsøgt med et Ungdomsfængsel, der sikkert i sit Anlæg var fortrinligt, og alt hvad man kunde ønske sig af et Ungdomsfængsel. Naar Resultaterne af denne Behandling ikke svarede til Forventningerne, saa skyldes det sikkert ikke, at der ikke blev gjort nok for de unge, eller at det skortede paa personlig Offervilje eller Evne hos Lederne, men dette, at Rammerne — de ved

Straffeloven givne Rammer — udelukkede en rationel Ungdomsbehandling.

Paa Kriminalistforeningens Møde d. 5. December 1923 var man bl. a. inde paa Drøftelsen af Ungdomsfængsels-sagen. Af de der faldne Udtalelser skal jeg anføre nogle, som støtter mit Syn paa Sagen, at det ikke drejer sig om at modificere Straffebehandlingen, men om at føre Behandlingen ind i et helt nyt Plan.

Dommer Goll udtalte (pag. 40—41): »... men det forekommer mig, at man der maa gøre et Spring eller et Vovestykke, hvis man overhovedet vil vente at faa det ud af Ungdomsfængslet, at det bliver en pædagogisk Indretning mere end et Fængsel«, og lidt længere fremme: »... at Ungdomsfængslet ikke skal være en Straffeanstalt, ikke et Nyborg, men en Opdragelsesanstalt«. Fængselsinspektør Wandall, pag. 49: »at man maa, som ogsaa Dommer Goll sagde, een Gang vove Forsøget og risikere det, som kan risikeres«.

Fængselsdirektør Fussing, pag. 69—70: »M. H. t. selve Hovedspørgsmaalet, om vi bør have et Ungdomsfængsel efter engelsk Mønster, har jeg jo allerede baade i de Bemærkninger, jeg har afgivet til Kommissionen, og i mit Foredrag i Aften hævdet, at vi efter min Mening bør forsøge en saadan Institution, men, vil jeg tilføje, vi bør da vel at mærke ogsaa tage alle Konsekvenserne deraf og ikke sætte Ungdomsfængslet i Scene i Skikkelse af et nyt Nyborg-Fængsel, men, som ogsaa af Inspekt. Wandall rigtig fremhævet, netop i den Skikkelse, hvori det er tænkt, og hvori det er praktiseret i England. Saa maa Fremtiden belære os om, hvorvidt vi er inde paa en gal eller rigtig Vej. Men jeg vil gøre opmærksom paa en Ting, jeg anser for væsentlig, et Punkt, hvor Englænderne har, om jeg saa maa sige, et Forspring for os, og det er det, at Borstal-Institutionen, der eksisterede i en Aarrække, forinden der blev givet Lovregler derom, er bleven legaliseret, ikke, som det tænkes her, gennem en Straffelov, men gennem en Lov,

der hedder Prevention of Crime Act. Jeg tror, at dette Moment er af Betydning baade for den alm. Befolknings og for de ved Institutionen arbejdende Funktionærers Opfattelse af, hvad det egentlig er, der tilsigtes. Jeg kunde godt, saa snart vi i højere Grad vilde praktisere Opdragelsesprincippet, tænke mig moralske Opstød netop stammende fra dette: Det skal dog være Straf, for det staar i Straffeloven. Jeg mener derfor, det var værd at tage under Overvejelse, om vi ikke ogsaa paa dette Punkt skulde følge Englænderne: tage Bestemmelsen ud af Straffeloven og sætte den ind i en særlig Lov. Det vilde vist hjælpe til at klare Begreberne.

Jeg vilde ønske, at Dommer Goll's Opfattelse, at det ikke skal være en Straffeanstalt, ikke et Nyborg, men en Opdragelsesanstalt, havde faaet Udtryk i de paagældende §§ og i Motiverne dertil, hvad den, som anført ovenfor, desværre ikke har, tværtimod.

Det rationelle er at tage hele dette Afsnit om de unge Lovovertrædere ud af Straffeloven, hvor det efter min Mening ikke horer hjemme. Det skal være Forsorg og ikke Straf. Det vilde være mærkeligt, om man straks skulde træffe den Ordning, som maatte passe efter vore hjemlige Forhold. Det vil imidlertid altid være vanskeligt at opnaa Forandringer i disse Bestemmelser, hvis de er indeholdte i Straffeloven, medens det vil være meget rimeligt, at en særlig Lov om disse Forhold efter en Tids Forløb, paa Grundlag af indvundne Erfaringer, tages op til Drøftelse. Men dette betyder jo intet imod det, at Bestemmelserne ikke horer hjemme i Straffeloven, da det ikke er eller skal være Straf, men Forsorg.

M. II. t. de enkelte §§ i Udkastet skal jeg bemærke følgende:

I § 43 drages Grænsen for, hvem der skal i Ungdomsfængsel, meget nær op til, hvad der gælder om de engelske Borstal Institutions — baade m. II. t. Alder og Kvalitetsbestemmelser, men jeg synes, at man for saa vidt i det dan-

ske Udkast er kommen til en heldigere Losning, idet man ingen Betingelser opstiller m. H. t. kriminel Fortid, men har stillet Dommeren frit.

M. H. t. Spørgsmaalet om Stedet, hvor Ungdomsfængselsstraffen skal afsones, synes jeg, at man absolut maa kræve, at Afsoningen ogsaa for Kvinders Vedkommende bør foregaa i en særlig dertil bestemt Anstalt. Jo mindre Belægningen er paa en saadan Anstalt, jo nærmere kommer man Idealet, idet det vil være muligt bedre at lære de enkelte at kende nøje, og der vil være Mulighed for at nærme Behandlingen saa meget, som foreneligt med Formaalet, til hjemlige Forhold. Saa meget mere er der Grund hertil, som vi sædvanlig herhjemme paa vore Kvindefængsler har en mandlig Inspektor, hvilket vil være uheldigt, ja umuliggøre Udførelsen af de Tanker og Ideer, der ligger til Grund for Systemet.

I § 44 bestemmes Varigheden af Opholdet i Ungdomsfængsel til et Maksimum af 3 Aar under særlige i §'en nævnte Forhold til 4 Aar. Det er selvfølgelig en Skønssag, hvor man vil sætte Grænsen for Opholdets Varighed; i de allerfleste Tilfælde vil den foreslaaede Tid sikkert være tilstrækkelig, nemlig i alle Tilfælde, hvor der ikke bliver Spørgsmaal om en haandværksmæssig Uddannelse; men i saadanne vil en Tidsgrænse af 4 Aar være mere hensigtsmæssig, og det vil sikkert ingen Ulemper medføre, idet Spørgsmaalet om Løsladelse paa Prøve hvert Aar skal forelægges Fængselsretten.

Bestemmelserne i §'ens 3. Stk. er en nødvendig Forudsætning for hele Systemet, idet Efterbehandlingen maaske er det vigtigste, eller i alle Tilfælde et meget vigtigt Led i Borstalbehandlingen. Om man havde udstrakt Tilsynet med den paa Prøve løsladte til 1 Aar efter Udløbet af de 3 Aar regnet fra Indsættelsen i Ungdomsfængslet, vilde sikkert ingen Skade have været til, da Tilsynet, efterhaanden som den Løsladte viser sig i Stand til at staa paa egne Ben og klare sig selv, kan gøres mindre og mindre strengt, men

saaledes, at man dog længst muligt forsøger at holde Forbindelsen med de løsladte vedlige.

Bestemmelserne i §'ens sidste Stk. om Genindsættelse er, synes jeg, naturlige og i Overensstemmelse med de tilsvarende Regler om Borstalbehandlingen. Nogle praktiske Vanskeligheder vil der nok her i Danmark affødes af, at vi kun faar een Anstalt; det vil altid have en uheldig Indvirkning paa de andre, at en paa Prøve løsladt kommer tilbage til Anstalten.

I § 45 findes en lignende Bestemmelse som i den engelske Lov, at Personer, som er inddømt i et Ungdomsfængsel, kan overføres til alm. Fængsel, naar de ikke findes egnede til Behandlingen i Ungdomsfængsel. Dette er en nødvendig og udmærket Regel, der kan virke som en Sikkerhedsventil overfor hele Systemet, saaledes at man har en Mulighed for at udskille de skadelige Elementer, som er gaaet igennem Dommerens selvfølgelig ikke alt gennemskuende Skon. Men der findes dog i Udkastets § 45 sidste Punktum en Bestemmelse, som jeg tror kan faa skæbnesvangre Følger. Bestemmelsen gaar ud paa, at Fængselsretten »fastsætter da samtidig indenfor Lovens Strafferamme, hvor længe Fangen skal forblive i saadant Fængsel. Dog kan Straffetiden ikke overskride den ikke udstaaede Del af den Tid, hvori Fangen i Medfør af § 44, 1. Stk., kunde holdes tilbage i Ungdomsfængsel«. Jeg kan ikke se, at der sker den Fange, der har haft Chancen i et Ungdomsfængsel, nogen Uret ved, at han faar den efter Loven fuldt forskyldte Straf. Men Reglen kan, tror jeg, komme til at virke direkte skadelig. Opdragelseshjemmenes største Vanskelighed er netop dette, at de unge paa Hjemmene søger at komme ud af disse Værgeraadsanbringelser af ubestemt Varighed. Naar en Dreng, der er deserteret fra en Opdragelsesanstalt og derefter har begaaet en Forbrydelse, kommer her paa Nyborg Straffeanstalt, vil man, naar man spørger ham, hvorfor han ikke er forbleven paa Hjemmet, som Regel faa det Svar, at han hellere vil ud og have en Straf, »saa bliver man da

færdig. — Ved den anførte Bestemmelse vil man flytte den nævnte Vanskelighed fra Opdragelseshjemmene til Ungdomsfængslet. Saa længe Muligheden for at faa en kortere — og i alle Tilfælde ikke længere — alm. Fængselsstraf er tilstede, vil den hos mange avle Modvilje eller hæmme Modtageligheden for den Paavirkning og de Værdier, man vil kunne tilføre dem i Ungdomsfængslet. Bedst for hele Systemet vilde det derfor være, om man kunde give en anden ubestemt Straffedom — eventuelt indenfor samme Ramme som Ungdomsfængselsstraffen, eller omsætte den idømte Ungdomsfængselsstraf til en alm. Fængselsstraf, der ikke kunde blive kortere end den tilbagestaaende Tid af den idømte Ungdomsfængselsstraf. I alle Tilfælde kan den i § 45 sidste Punktum indeholdte Begrænsning uden Skade stryges.

I § 46 indeholdes Bestemmelser om Behandlingsmaaden af Fangerne i Ungdomsfængslet. Faste Regler er her ikke givet, og det tror jeg maa siges at være absolut heldigt. De i §'ens 1. Stk. indeholdte Bestemmelser om, at Fangen kan holdes i Enrum de 3 første Mdr. — eventuelt 1 Aar — og i §'ens 2. Stk. om eventuel Anbringelse i Enrum den sidste Md. før Løsladelsen, minder meget om de nuværende Regler om Afsoningen af Forbedringshusarbejde i Nyborg Straffeanstalt — jfr. kgl. Anordning af 28. Maj 1913 §§ 17 og 25. Her kommer det atter frem, at det er Straf, de unge indsættes til og ikke alene Opdragelse. Men da Anbringelsen i Enrum er gjort afhængig af et Skøn, vil Bestemmelsen vel ikke kunne gøre direkte Skade.

De i §'s sidste Stk. anførte Bestemmelser om Fuldbyrnelsen af Straffen er de samme, som ligger til Grund for det engelske Borstal-System, og de er gode, hvis de udnyttes i deres fulde Udstrækning og ikke bastes og bindes af straffe- og fængselsmæssige Hensyn.

Hvor mange Fanger et Ungdomsfængsel her i Danmark vil komme til at rumme, er selvfølgelig vanskeligt at danne sig et Begreb om, da Ungdomsfængslets Indvaanere for-

mentlig vil blive rekruteret flere forskellige Steder fra, dels blandt dem, der ikke tidligere har været sigtet, tiltalt eller straffet, dels blandt dem, der tidligere har været straffet med mindre Straffe, dels blandt dem, der anbringes paa Statsungdomshjemmene og sluttelig blandt dem, der nu anbringes i Nyborg Straffeanstalt. Hvor mange de 3 førstnævnte Kategorier vil komme til at omfatte, har jeg ingen Mening om. For dem, der sidder i Nyborg Straffeanstalt, har jeg pr. 6. November 1924 foretaget en Opgørelse over Fanger mellem 16 og 21 Aar, som kunde tænkes anbragt i Ungdomsfængsel, naar man benytter de Korrektiver, som Straffelovskommissionens Motiver giver. Paa den ene Side er Afgænsninger foretaget i Overensstemmelse med Opfattelsen i Motiverne Sp. 109: »... de mest forhærdede og navnlig som Regel de, der trods tidligere Anbringelse paa en Opdragelsesanstalt for særlig vanskelige, falder tilbage til Forbrydelser, henvises til det alm. Fængsel«, idet jeg som Anstalter for de vanskeligste kun har regnet med Statsungdomshjemmene »Braaskovgaard« og Proven«. Til den anden Side er Afgænsningen foretaget i Overensstemmelse med Opfattelsen i Motiverne Sp. 123: »Ungdomsfængsel er i Overensstemmelse hermed bestemt for Forbrydere, der omend unge dog er kommen saa vidt ind paa Forbryderbanen, at de maa betegnes som begyndende Professions- og Vaneforbrydere«.

I Nyborg Straffeanstalt hensad der den 6. November 1924 114 Fanger, der ved Indsættelsen var i Alderen fra 16 til 21 Aar. Af disse 114 har jeg derefter udskilt i Overensstemmelse med ovennævnte Synspunkter

- 1) De der tidligere har været straffet med Forbedringshusarbejde, og som har afsonet denne Straf ..... 25 Fanger
- 2) De der tidligere har været anbragt paa et af Statsungdomshjemmene »Braaskovgaard« eller »Proven« ..... 15 —

3) De der er domt til Udbringelse af Riget efter udstaaet Straf	3 Fanger
4) Særlig ondartede Sædelighedsforbrydere (den ene er idømt 6 Aars Forbedringsarbejde for Voldtægt, den anden straffet efter Straffe- lovens § 177, som homoseksuel)	2 —
	45 Fanger

Disse 45 Fanger betragter jeg som udelukkede fra at komme i Betragtning ved Anbringelse paa et Ungdomsfængsel alene paa Grund af, hvad der er anført under de enkelte Grupper.

De tilbageværende 69 Fanger opfylder de objektive Betingelser efter Kommissionsforslagets § 43 for at komme i Betragtning ved en eventuel Hændommelse til Ungdomsfængsel, men § 43 anfører som yderligere Betingelse: det subjective Skøn: »saafremt Retten finder, at varige opdragende og uddannende Foranstaltninger vil være nyttige«.

Som ledende Synspunkter, jeg har fulgt, kan jeg oplyse, at jeg har udskudt saadanne, som efter deres 14. Aar i længere Tid — over 2 Aar — har været anbragt paa en anden end en af de to ovennævnte Opdragelsesanstalter, som efter deres 14. Aar paa regelmæssig Maade har lært et Haandværksfag eller en Profession, som har taget Realeksamen, som stadig har haft Tilhold paa Herberger og lignende Steder, som har udøvet Sædelighedsforbrydelse under særlige Forhold (været flere om at udøve en Voldtægtsforbrydelse), og som flere Gange har været straffet med Fængselsstraffe, idet jeg overfor dem, der nærmer sig 21 Aars Grænsen, har anlagt et noget strengere Synspunkt, end overfor dem, der er yngre, og saa fremdeles.

Paa denne Maade har jeg yderligere udskudt 21 Fanger af de tilbageværende 69, saaledes at der bliver 48 Fanger tilbage, som efter mit Skøn maa anses for egnede til Anbringelse i det foreslaaede Ungdomsfængsel.

For disse 48 Fanger skal jeg anføre følgende statistiske Oplysninger:

Alder.

16 Aar, men endnu ikke	17 Aar.....	1
17 » » » »	18 »	8
18 » » » »	19 »	12
19 » » » »	20 »	16
20 » » » »	21 »	11
		<hr/>
		48

Den idømte Straffetid.

$\frac{2}{3}$ Aar	4
over $\frac{2}{3}$ Aar og indtil 1 Aar incl.....	17
» 1 » » » 2 » »	20
» 2 » » » 3 » »	7
	<hr/>
	48

Opdragelse.

Hos Forældre	39
» Slægt	1
» Fremmede	3
Paa Opdragelsesanstalt	5
	<hr/>
	48

Fødsel.

I Ægteskab	40
Udenfor do.	8
	<hr/>
	48

Forbrydelse.

Brandstiftelse	2
Falsk	1
sp. Tyveri	2
gr. Tyveri	40
Sædelighedsforbrydelse § 185.....	2
do. § 170.....	1
	<hr/>
	48

Kriminal Fortid.

Ikke tidligere straffet	21
Tiltalefrafald 1 Gang	6
do. 2 Gange.....	1
Straffet med mindre Straffe (Fængsel paa sædvanlig Fangekost)	4
Forbedringshusarbejde nedsat til Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost	3
Boder (vedtagne)	13
	<hr/> 48

Erhverv.

Arbejdsmand og Dreng	11
Bud	11
Fabriksarbejder	2
Tjenestekarl	12
Haandværkslærling	8
Kok	2
Fisker	1
Søfyrboder	1
	<hr/> 48

Naar vi nu herhjemme staar overfor Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Anstalt for unge Lovovertrædere, og man som Forbillede for denne Anstalt tager de engelske Borstal-Institutions, synes jeg ikke, man har Lov til paa afgørende Punkter at fravige, hvad der i det engelske System anses for en Hovedbetingelse, nemlig at man gaar helt bort fra det straffende Moment og bygger op alene paa det opdragende. Jeg skal i saa Henseende anføre, hvad Sir Evelyn Ruggles-Brise — Grundlæggeren af det engelske Borstal-System — udtaler som sin Hensigt med Oprettelsen af Borstalintstitutions: »The point I was aiming at was to take the »dangerous« age — 16—21 — out of the Prison System altogether, and to make it subject to special »institutional« treatment on reformatory lines«. At Sir Ruggles-Brise har haft Ret i denne Betragtning, har Tiden vist i alle Tilfælde

i England. Maatte vi her hjemme nu være klar over, at der ikke er Spørgsmaal om at indføre Forbedringer, maaske endog gennemgribende Forbedringer, men om at tage et Standpunkt fuldt og helt ud ved at lægge Behandlingen i et helt nyt Plan, om der da skal komme det ud af det, som man i saa Tilfælde har Lov at vente.